

[Imprima povestea!](#)

Cinci pâni

Doi oameni, cunoscuti unul cu altul, calatoreau odata, vara, pe un drum. Unul avea în traista sa trei pâni, si celalalt doua pâni. De la o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei rachiti pletoase, lângă o fântâna cu ciutura, scoate fiecare pânila ce avea si se pun sa manânce împreuna, ca sa aiba mai mare pofta de mâncare.

Tocmai când scoasera pânila din traiste, iaca un al treilea drumet, necunoscut, îi ajunge din urma si se opreste lângă dânsii, dându-le ziua buna. Apoi se roaga sa-i deie si lui ceva de mâncare, caci e tare flamând si n-are nimica merinde la dânsul, nici de unde cumpara.

Poftim, om bun, de-i ospata împreuna cu noi, zisera cei doi drumeti calatorului strain; caci mila Domnului! unde manânce doi mai poate mânca si al treilea.

Calatorul strain, flamând cum era, nemaiasteptând multa poftire, se asaza jos lângă cei doi, si încep a mânca cu totii pâne goala si a be apa rece din fântâna, caci alta udata nu aveau. Si manânce ei la un loc tustrei, si manânce, pâna ce gatesc de mâncat toate cele cinci pâni, de parca n-au mai fost.

Dupa ce-au mântuit de mâncat, calatorul strain scoate cinci lei din punga si-i da, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni, zicând:

Primiti, va rog, oameni buni, aceasta mica multamita de la mine, pentru ca mi-ati dat demâncare la nevoie; veti cinsti mai încolo câte un pahar de vin, sau veti face cu banii ce veti pofti. Nu sunt vrednic sa va multamesc de binele ce mi-ati facut, caci nu vedeam lumea înaintea ochilor de flamând ce eram.

Cei doi nu prea voiau sa primeasca, dar, dupa multa staruinta din partea celui al treilea, au primit. De la o vreme, calatorul strain si-a luat ziua buna de la cei doi si apoi si-a cautat de drum. Ceilalti mai ramân oleaca sub rachita, la umbra, sa odihneasca bucatele. Si, din vorba în vorba, cel ce avuse trei pâni da doi lei celui cu doua pâni, zicând:

Tine, frate, partea dumatiale, si fa ce vrei cu dânsa. Ai avut doua pâni întregi, doi lei ti se cuvin. Si mie îmi opresc trei lei, fiindc-am avut trei pâni întregi, si tot ca ale tale de mari, dupa cum stii.

Cum asa?! zise celalalt cu dispret! pentru ce numai doi lei, si nu doi si jumătate, partea dreapta ce ni se cuvine fiecaruia? Omul putea sa nu ne deie nimic, si atunci cum ramânea?

Cum sa ramâie? zise cel cu trei pâni; atunci as fi avut eu pomana pentru partea ce mi se cuvine de la trei pâni, iar tu, de la doua, si pace buna. Acum, însa, noi am mâncat degeaba, si banii pentru pâne îi avem în punga cu prisos: eu trei lei si tu doi lei, fiecare dupa numarul pânilor ce am avut. Mai dreapta împarteala decât aceasta nu cred ca se mai poate nici la Dumnezeu sfântul...

Ba nu, prietene, zice cel cu doua pâni. Eu nu mă tin ca mi-ai facut parte dreapta. Haide sa ne judecam, si cum a zice judecata, asa sa ramâie.

- Haide si la judecata, zise celalalt, daca nu te multamesti. Cred ca si judecata are sa-mi gaseasca dreptate, desi nu m-am târât prin judecati de când sunt.

Si asa, pornesc ei la drum, cu hotarârea sa se judece. Si cum ajung într-un loc unde era judecatorie, se înfatoseaza înaintea judecatorului si încep a spune împrejurarea din capat, pe rând fiecare; cum a venit întâmplarea de au calorit împreuna, de au stat la masa împreuna, câte pâni a avut fiecare, cum a mâncat drumetul cel strain la masa lor, deopotriva cu dânsii, cum le-a dat cinci lei drept

multamita si cum cel cu trei pâni a gasit cu cale sa-i împarta.

Judecatorul, dupa ce-i asculta pe amândoi cu luare aminte, zise celui cu doua pâni:

Si nu esti multamit cu împarteala ce s-a facut, omule?

- Nu, domnule judecator, zise nemultamitul; noi n-am avut de gând sa luam plata de la drumetul strain pentru mâncarea ce i-am dat; dar, dac-a venit întâmplarea de-asa, apoi trebuie sa împartim drept în doua ceea ce ne-a daruit oaspetele nostru. Asa cred eu ca ar fi cu cale, când e vorba de dreptate.

- Daca e vorba de dreptate, zise judecatorul, apoi fa bine de înapoieste un leu istualalt, care spui c-a avut trei pâni.

- De asta chiar ma cuprinde mirare, domnule judecator, zise nemultamitul cu îndrazneala. Eu am venit înaintea judecatei sa capat dreptate, si vad ca dumneata, care stii legile, mai rau ma acufunzi. De-a fi sa fie tot asa si judecata dinaintea lui Dumnezeu, apoi vai de lume!

Asa ti se pare dumitale, zise judecatorul linistit, dar ia sa vezi ca nu-i asa. Ai avut dumneata doua pâni?

Da, domnule judecator, doua am avut.

Tovarasul dumitale, avut-a trei pâni?

Da, domnule judecator, trei a avut.

Udatura ceva avut-ati vreunul?

Nimic, domnule judecator, numai pâne goala si apa race din fântâna, fie de sufletul cui a facut-o acolo, în calea trecatorilor.

Dinioarea, parca singur mi-ai spus, zise judecatorul, ca ati mâncat toti tot ca unul de mult; asa este?

Asa este domnule judecator.

Acum, ia sa statornicim rânduiala urmatoare, ca sa se poata sti hotarât care câta pâne a mâncat. Sa zicem ca s-a taiat fiecare pâne în câte trei bucati deopotriva de mari; câte bucati ai fi avut dumneata, care spui ca avusi doua pâni?

Sese bucati as fi avut, domnule judecator.

Dar tovarasul dumitale, care spui ca avu trei pâni?

- Noua bucati ar fi avut, domnule judecator.

Acum, câte fac la un loc sese bucati si cu noua bucati?

Cincisprezece bucati, domnule judecator.

Câti oameni ati mâncat aceste cincisprezece bucati de pâne?

Trei oameni, domnule judecator.

- Bun! Câte câte bucati vin de fiecare om?

Câte cinci bucati, domnule judecator.

Acum, tii minte câte bucati ai fi avut dumneta?

Sese bucati, domnule judecator.

- Dar de mâncat, câte ai mâncat dumneta?

- Cinci bucati, domnule judecator.

Si câte ti-au mai ramas de întrecut?

Numai o bucata, domnule judecator.

Acum sa stam aici, în ceea ce te priveste pe dumneta, si sa luam pe istalalt la rând. Tii minte câte bucati de pâne ar fi avut tovarasul d-tale?

Noua bucati, domnule judecator.

Si câte a mâncat el de toate?

- Cinci bucati, ca si mine, domnule judecator.

Dar de întrecut, câte i-au mai ramas?

Patru bucati, domnule judecator.

Bun! Ia, acum avem sa ne înțelegem cât se poate de bine! Vra sa zica, dumneta ai avut numai o bucata de întrecut, iar tovarasul dumitale, patru bucati. Acum, o bucata de pâne ramasa de la dumneta si cu patru bucati de la istalalt fac la un loc cinci bucati?

Taman cinci, domnule judecator.

Este adevarat ca aceste bucati de pâne le-a mâncat oaspetele dumneavoastra, care spui ca v-a dat cinci lei drept multamita?

Adevarat este, domnule judecator.

Asadar, dumitale ti se cuvine numai un leu, fiindca numai o bucata de pâne ai avut de întrecut, si aceasta ca si cum ai fi avut-o de vânzare, deoarece ati primit bani de la oaspetele dumneavoastra. Iar tovarasul dumitale i se cuvin patru lei, fiindca patru bucati de pâne a avut de întrecut. Acum, dara, fa bine de înapoieste un leu tovarasului dumitale. Si daca te crezi nedreptatit, du-te si la Dumnezeu, si las' daca ti-a face si el judecata mai dreapta decât aceasta!

Cel cu doua pâni, vazând ca nu mai are încotro sovai, înapoieste un leu tovarasului sau, cam cu parere de rau, si pleaca rusinat.

Cel cu trei pâni însa, uimit de asa judecata, multameste judecatorului si apoi iese, zicând cu mirare:

- Dac-ar fi pretutindene tot asemenea judecatori, ce nu iubesc a li cânta cucul din fata, cei ce n-au dreptate n-ar mai nazui în veci si-n pururea la judecata.

Corciogarii, porecliti si aparatori, nemaivând chip de traiu numai din minciuni, sau s-ar apuca de munca, sau ar trebui, în toata viata lor, sa traga pe dracul de coada...

Iar societatea buna ar ramâne nebântuita.

Anecdota publicata prima oara în **Convorbiri literare**, nr. 12, 1 martie 1883.

[Închide fereastra](#)